

**Készült az ORTT
Alkalmazott Kommunikációtudományi Intézete
megbízásából**

**Elemzés a médiaszabályozó hatóságok munkájáról,
valamint a nemzetközi audiovizuális szabályozás irányairól
2008. október**

Készítette:

Dr. Nyakas Levente

**Elemzés a médiaszabályozó hatóságok munkájáról, valamint
a nemzetközi audiovizuális szabályozás irányairól
(2008. október)**

készítette:

Dr. Nyakas Levente

I.

A médiaszabályozás egészét érintő általános és intézményi kérdések

1. A médiapluralizmus szabályozhatóságának kérdése az Európai Unióban – az Európa Parlament Politikai állásfoglalása

Az európai média sokszínűségéért aggódik az Európai Parlament¹ adta hírül honlapján az uniós intézmény, miután 2008. szeptember 25-i ülésnapján elfogadott egy állásfoglalást „A média koncentrációja és pluralizmusa az Európai Unióban” címmel (Állásfoglalás).² Az elfogadott Állásfoglalás Marianne Mikko (szocialista, észt) képviselő az európai média koncentrációjáról és pluralizmusáról készített véleményadó jelentésén alapul, melyet az EP én a szocialisták, a liberálisok és a zöldek közös szövegverzióját fogadta el 307-262 arányban. A néppárti frakció nem értett egyet az állásfoglalással, ahogy ezt témafelelősük, Schmitt Pál jelezte is a szavazás előtt.

A pluralizmus kezelhetőségének vagy egyáltalán **értelmezhetőségének** problémája a közösségi jog szintjén igen hosszú időszakra tekint vissza, amelyet megpróbáltunk mi is figyelemmel követni az évek során.³ Már a Határok nélküli televíziózásról szóló irányelv megjelenését követően a Bizottság kibocsátott egy Zöld Könyvet,⁴ amely a kérdéssel foglalkozott, és amely csupán versenyjogi problémaként kezelte a pluralizmus kérdését, hiszen a médiakoncentrációs összefüggéseit taglalta, illetve azt mérte fel, hogy mennyiben szükséges e tárgyban közösségi lépés. A témával kapcsolatos tanácsalanság abban mutatkozott meg, hogy döntési javaslatában két egymásnak ellentmondó javaslatot tett: egyrészt azt, hogy nem kell közösségi szinten lépéseket tenni, a szabályozást továbbra is a tagállamokra kell bízni. Másodsorban pedig azt enyhébb verzióként az szerepelt a Zöld Könyvben, hogy közösségi szinten a médiatulajdonlásra vonatkozó információk cseréjével és közzétételével kellene biztosítani az átláthatóságot a tulajdonlás és felügyelet terén. Szigorúbb javaslatként a Zöld Könyv pedig közösségi jogharmonizációt javasolt. A javaslat ugyanakkor megbukott a tagállamokon, így különösen Németországon, azzal, hogy a honos transznacionális médiavállalatok érdekeit vették figyelembe és álltak ki mellette.

¹ Az európai média sokszínűségéért aggódik az EP
http://www.europarl.europa.eu/news/expert/infopress_page/039-37795-266-09-39-906-20080922IPR37794-22-09-2008-2008-true/default_hu.htm

² Az Európai Parlament 2008. szeptember 25-i állásfoglalása az Európai Unión belüli médiakoncentrációról és – pluralizmusról, P6_TA-PROV(2008)0459, A6-0303/2008, mely megtalálható a Dokumentumgyűjteményben

³ ld. Elemzés (2004. november), (2005. április) (2006. február), (2007. január)

⁴ Pluralism and Media Concentration in the Internal Market - An Assessment of the Need for Community Action. COM (92) 480, 23 December 1992

A holtpontról való valódi **elmozdulást** Viviane Reding uniós biztos és Margot Wallström bizottsági alelnök közös, három lépcsős stratégiai javaslata jelentett,⁵ amely nem csupán a médiakoncentráció oldaláról közelítette meg a problémakört. Erről tanúskodott az első lépcső keretében elkészült Munkaanyaga a média pluralizmusáról,⁶ amely áttekinti a médiapluralizmus tárgyában tett eddigi erőfeszítéseket (Európa Tanács munkáját), és tömör összefoglalást ad a tagállamok audiovizuális és nyomtatottsajtó-piacáról, továbbá számos információt tartalmaz a nemzeti média-tulajdonviszonyokat szabályozó rendeletekről és a 27 tagállam igen változatos szabályozási modelljéről. E Munkadokumentum jelentősége abban is áll, hogy körüljárja a pluralizmus-médiapluralizmus fogalmát, és egy munkadefiníciót is létrehozott. A Munkadokumentum szerint a sokszínűség fogalma a tulajdonosi kör, az információforrás és az elérhető tartalmak sokrétűségét jelenti. Leszögezi, hogy a tulajdonosi megközelítés fontos szempont, de nem elegendő a médiapluralizmus biztosítására. A médiapluralizmust akként határozza meg, hogy az magában foglal-e minden olyan eszközt, mely biztosítja az állampolgároknak a hozzáférést az információforrások, a vélemények, a hangok nagy választékához abból a célból, hogy véleményt alkothassanak egy domináns véleményformáló erő (*dominant opinion forming power*) túlzott (aránytalan) hatása nélkül. A Munkadokumentum mint első lépcső biztató jelnek volt felfogható, ugyanakkor a második és harmadik lépcső megvalósításának késése a közösségi szabályozás megtorpanásáról tanúskodik. Egyrészt ui. készülnie kellett volna egy tanulmánynak 2007-ben a tagállamok médiapluralizmus mérésére vonatkozó indikátorokról,⁷ 2008-ban pedig egy bizottsági közleménynek kellett volna kijönnie az EU tagállamaiban a média pluralizmusát mérő indikátorokról, amellyel kapcsolatban közmeghallgatást kellett volna tartani.

A jelenleg kibocsátott parlamenti **Állásfoglalás** arról tanúskodik számunkra, hogy egyrészt sürgetni kívánja a további két lépcső végrehajtását, de főként a **jogalkotást**, másrészt irányvonalat kíván szabni ezeknek a munkáknak. Az Állásfoglalás egyik fő motívuma, hogy maga sem hisz abban, hogy a pluralizmus önmagában versenyjogi eszközök igénybevételével, ágazati koncentrációs szabályokkal biztosítható, ugyanakkor ennek az ellentéte sem igaz, mivel „*a pusztán önmagában a szabad piaci versenyen alapuló rendszer nem képes garantálni a médiapluralizmust*” (Állásfoglalás, C, N pontok). A koncentrációs szabályozás önmagában elégtelen eszköz mivoltával kapcsolatban ugyanakkor előkerül az az érv, amely megbuktatta a fenti Zöld Könyvet, azaz, hogy a tagállamok érdeke, hogy a globális versenyben is helytálló cégek, jelen esetben, médiavállalkozások legyenek Európában. Ennek indokául hozza fel az Állásfoglalás, hogy a médiatulajdonlással „kapcsolatos átfogó korlátozások jelentősen csökkentik abbéli képességét, hogy versenyezzen olyan harmadik országokból származó vállalatokkal, amelyeket nem kötnek hasonló korlátozások” (Állásfoglalás, AY). Az Állásfoglalás továbbá ebben a témakörben azt is leszögezi, hogy „az EU nem rendelkezik származtatott hatáskörrel a médiakoncentráció szabályozására.” (Állásfoglalás, AT), ugyanakkor egyéb területeken (értsd: állami támogatásra vonatkozó versenyszabályozás, az audiovizuális és távközlési szabályozás és külkapcsolatok) rendelkezik ilyen hatáskörrel és az ezeken folytatott összehangolt szabályozás eredményre vezethet. Alapvető célként a piaci érdekeknek és a pluralizmust mint célnak összehangolását jelöli meg. Az összehangolás az előbb említett jogterületeken belül leginkább a versenyjog és médiajog szorosán összekapcsolásnak megvalósításában látja „a hozzáférés, a verseny és a

⁵ Id. http://ec.europa.eu/information_society/media_taskforce/pluralism/index_en.htm

⁶ Media pluralism in the Member States of the European Union, Commission Staff Working Document SEC(2007) 32 Brussels, 16 January 2007

⁷ Study on "Indicators for media pluralism in the Member States — towards a risk-based approach" — SMART 007A 2007-0002 forrás: http://ec.europa.eu/avpolicy/info_centre/library/studies/index_en.htm
A tanulmány tendereztetése megtörtént, ugyanakkor a tanulmány még nem készült el.

minőség biztosítása, valamint a média-tulajdonviszonyok és a politikai hatalom közötti, a szabad versenyt, az egyenlő feltételeket és a pluralizmust károsan érintő érdekütközések elkerülése érdekében.” Ezen belül is a távközlés és médiaszabályozás kérdése érdekes, mivel kölcsönös függőségben vannak egymással (Állásfoglalás, R és 5. pontok). A Parlament a közösségi jogalkotási megoldások közül pozitívnak ítéli a Bizottság azon javaslatát, amely a médiapluralizmus mérésére szolgáló konkrét mutatók kidolgozását szorgalmazza (Állásfoglalás, 14-15. pontok). Ami a közösségi jogalkotás lassúságát illeti, az Állásfoglalás a Bizottságot igen határozottan felhívja egy olyan közös jogi keret kidolgozására, amely az összes tagállamban megfelelő garanciát biztosít a pluralizmus védelmére (Állásfoglalás, B és 7. pontok). Egyben kissé megrovóan is felszólítja a Bizottságot, hogy tegyen eleget végre jogalkotási kötelezettségének, emlékeztetve arra, hogy „többször felszólította már irányelvre irányuló javaslat kidolgozására a pluralizmus biztosítása és a kulturális sokféleség ösztönzése és megőrzése érdekében...” (Állásfoglalás, 31. pont).

Az Állásfoglalás a pluralizmus biztosítása terén kiemelt jelentőséget tulajdonított a **közszolgálati műsorszolgáltatóknak**. Ugyanakkor, hogy ebben tényleges szerepet tudjanak vállalni, stabilizálni kell helyzetüket. A stabilizáció azért szükséges, mivel a Parlament úgy látja, hogy „a közszolgálati műsorszolgáltatások a piaci részesedés megszerzése érdekében jelenleg indokolatlanul és a tartalmaik minőségének rovására szállnak a kereskedelmi csatornákkal versenybe, amelynek célja végső soron nem a minőség, hanem a többségi igény kielégítése” (Állásfoglalás, E pont). A tagállami jogalkotást ebben a tekintetben kulcsjelentőségűnek ítéli, hiszen a közszolgálati feladatok körének meghatározása, és azok végzésére történő felhatalmazás tagállami hatáskör. A tagállamokat így felszólítja arra, hogy biztosítsák a magas színvonalú közszolgálati műsorszolgáltatást úgy, hogy a duális médiarendszeren belül a közszolgálat esetében a hangsúly a médiapluralizmus és a demokratikus párbeszéd megőrzésére, valamint a polgárok magas szintű tartalomhoz való hozzáférésére essen esetükben, „anélkül, hogy feltétlenül versenyezniük kellene piaci részesedés és reklámbevétel megszerzésért.” (Állásfoglalás, 9. és 32. pont).

A mondottak egyben egy jelzésnek tekinthetők a közszolgálati területet érintő közösségi szabályozás, és különösen a 2001 bizottsági közlemény **felülvizsgálatának**.⁸ A közösségi szabályozás ugyanis kereskedelmi szempontból teszi mérlegre a közszolgálati műsorszolgáltatást, azaz, hogy e tevékenységnek milyen közöspiaci (versenytorzító) hatása van. Az Állásfoglalás felülvizsgálatnak szánt üzenete pedig úgy fogalmazható meg, hogy mivel fontos szerepet tölt be a közszolgálat a demokratikus folyamatokban, ezért a tagállami, viszonylag széles hatásköröket ezen a területen hagyja meg a közösségi jogalkotás (Állásfoglalás, 38. pont). Sőt talán az is megfogalmazható, hogy a párhuzamosan folyó felülvizsgálat során felmerült vitában a közszolgálat oldalára áll. Ez abból tűnik ki, hogy kiáll a közszolgálat széleskörű felhatalmazása mellett, illetve, hogy kellő hatáskört kér a tagállamoknak ahhoz, hogy a közszolgálat sajátos szerepét (tartalomszolgáltatás szigorú etikai és minőségi normák alapján, nyilvános vitafórum) a jövőben is betölthesse az új audiovizuális környezetben (Állásfoglalás, J. és L. pontok). Az új audiovizuális környezet ugyanakkor megköveteli azt is, hogy élhessen a közszolgálat is a technológiai vívmányokkal mind az új terjesztési platformok használatának, mind pedig az új tartalomszolgáltatások (online tartalmak, letöltési szolgáltatások) vonatkozásában (Állásfoglalás, 42. pont). Mindemellett a duális médiapiac szereplői közötti egyensúlyt is meg kívánja őrizni azzal, hogy a közszolgálati műsorszolgáltatók közpénzekből finanszírozott szomszédos piacokra való belépésének megakadályozását várja a felülvizsgálatról (Állásfoglalás, 37, 51. pontok). Az

⁸ Id. Elemzés (2008. június)

Állásfoglalás által hangsúlyozott egyensúlyi állapot és a közszolgálat sajátos szerepe a duális médiarendszerben ugyanakkor azt is jelzi, hogy funkcionális elkülönítést lát indokoltnak a két szféra között, ezt jelzi a szöveg „egymást kiegészítő szerep”-re utalása (Állásfoglalás, AS. pont).

A közszolgálatnak és egyéb szabályozóknak azért is van fontos szerepe a pluralizmus fenntartásában, mivel a fent említett nemzetközi **média-nagyvállalatok** egyre kevésbé tudják betölteni a „demokrácia őrzője” szerepkört. Ennek oka egyrészt, hogy a nagyvállalatok érthető módon alapvetően piaci-gazdasági szempontokat vesznek figyelembe tevékenységük során, ami sok esetben ellentétes a média társadalmi missziójával. Másrészt az egyes tagállamok médiapiacán is domináns pozíciót foglalnak el különböző típusú koncentrációk révén. Harmadrészt a domináns pozíció és a gazdasági szemlélet például a költséghatékonyság előtérbe helyezésével kihat az újságírói és szerkesztői függetlenségre is. Ezért hívja fel az Állásfoglalás mind az EU, mind pedig a tagállamok hatóságait, hogy „egyedi jogi és szociális garanciák révén biztosítsák az újságírói és szerkesztői függetlenséget...” (Állásfoglalás, P., V-X és 22. pontok). Az Állásfoglalásból ugyanakkor nem világos pontosan, hogy a belső pluralizmust ön- vagy állami szabályozói megoldással kívánják biztosítani, ugyanis az Állásfoglalás az idézett 22. pontban „szerkesztői szabályzatok” felállításáról és valamennyi tagállamban működő médiavállalkozásokra vonatkozó egységes alkalmazásáról beszél! Mindez azt célozza, hogy mind a politikától, mind pedig a tulajdonosi körtől független legyen a szerkesztőségek munkája.

Az **új médiaszolgáltatások** (különösen a széles sávú interneten nyújtott szolgáltatások) és a pluralizmus viszonyáról úgy gondolkozik a Parlament, hogy a vele szemben támasztott várakozásokat nem váltották be. Egyrészt azért, mert még mindig „nem váltotta fel a hagyományos médiát mint a közvélemény döntő formálóját”, valamint elterjedésük és a médiatulajdonlás eltérő formái „önmagukban nem elégségesek ahhoz, hogy garantálják a médiatartalomban a pluralizmust”. Ugyanakkor felhívja a magánfelhasználók által létrehozott tartalmakkal kapcsolatos jelenségre a figyelmet, miszerint a professzionális kereskedelmi médiumok egyre nagyobb mértékben szeretik felhasználni azokat, különösen az ilyen audiovizuális tartalmakat, ami problémákat vet fel az etika és a magánélet védelme terén. Az Állásfoglalás szintén az új médiumokhoz kapcsolódó problémaként beszél a keresőprogramokról, mely a tartalmak terjesztésének és azokhoz való hozzáférésnek egyik kulcseszköze, és amelyről részletesen beszámoltunk egy korábbi elemzésünkben.⁹ A pluralizmussal kapcsolatos problémák mellett ugyanakkor pozitívumokat is megemlít, hiszen az új média lendületet adott a mediakínálatnak, illetve olyan a véleménynyilvánítás szabadsága miatt fontos műfajra is felhívja a figyelmet, mint a blogbejegyzések (Állásfoglalás, T., AD., AG, 16., 24-25. pontok).

A pluralizmus fontos elemének tekinti a **felhasználók önvédelmét**, illetőleg annak fejlesztését. Az Állásfoglalás javaslata az, hogy a médiaműveltség „kerüljön be az alapvető európai kompetenciák közé, és támogassa a médiaműveltségre vonatkozó központi európai alaptanterv kidolgozását”. A médiaműveltség elsajátítása az oktatáson keresztül történik, ahol bevezettek már ilyen tantervet, melynek keretein belül gyerekkorban kaphatják meg az információk kritikus értelmezéséhez és hasznosításához szükséges ismereteket. Erre azért is van nagy szükség – mutat rá az Állásfoglalás – mivel egyre nagyobb információk kínálat

⁹ Id. Elemzés (2008. május)

kell megbirkóznia az egyénnek, „folyamatos információözönnek, azonnali kommunikációnak és szüretlen üzeneteknek van kitéve, miközben az információk szelektálása meghatározott képességeket igényel.” A médiaműveltség megszerzése pedig olyan embereket ad a közösségnek, akik képesek tájékozottan és aktívan közreműködni a demokráciában (Állásfoglalás, AV-AX, AZ, 27-28. pontok).

Az Állásfoglalás a távközlési és médiaszabályozás összefüggései közül kiemeli a kötelező elosztást (must carry) és a frekvenciagazdálkodást mint a pluralizmus megóvásában fontos állami eszközöket. A Parlament úgy gondolja, hogy alapvetően helyes azon tagállamok gyakorlata, amelyek megkövetelik vezetőkes műsorelosztó rendszereiktől, hogy közszolgálati műsorszolgáltatókat szerepeltessenek kínálatukban, illetve amelyek a digitális spektrum egy szeletét a közszolgálati szolgáltatók számára osszák ki. A frekvenciagazdálkodás tekintetében kiáll korábbi álláspontja mellett,¹⁰ azaz „a spektrumhasználat szabályozásának figyelembe kell vennie a közérdekű célkitűzéseket, mint például a médiapluralizmust, és így azt nem szabályozhatja egy pusztán piaci alapú rendszer.” Azaz a Parlament a különböző gazdálkodási formák együttes alkalmazása mellett van, ahogy korábbi állásfoglalásában is, melyben a Bizottságot a frekvenciagazdálkodás rendszerének oly módon történő átalakítására hívta fel, hogy könnyebbé váljon a különböző engedélyezési modellek – vagyis a hagyományos adminisztráció, a numerikus korlátozások nélküli használat, valamint új, piaci alapú megközelítések – párhuzamos használata. Ezen belül úgy gondolja, hogy továbbra is „a tagállamoknak kell határozniuk a frekvenciák kiosztásáról, hogy szolgálják társadalmi sajátos igényeit, különösen a médiapluralizmus megóvása és előmozdítása tekintetében.” Azaz leszögezi, hogy alapvetően a tagállami szuverenitás körébe tartozó kérdésről van szó, tehát nem közösségi jogi probléma elsősorban a frekvenciagazdálkodás. Ebből következően a digitális átállásból származó frekvenciatöbblet (*digital dividend*) elosztásával kapcsolatos kiegyensúlyozott megközelítést támogatja. Ez azt jelenti, hogy valamennyi szereplő egyenlő feltételek mellett kell, hogy hozzáférhessen a frekvenciaspektrum ezen részéhez, méghozzá oly módon, hogy figyelembe kell venni a médiapluralizmust. (Állásfoglalás, R., 41., 43., 47. pontok).

¹⁰ Az Európai Parlament állásfoglalása az európai rádiófrekvencia-politika tárgyában (2006/2212(INI), 2007. február 14. P6_TA-PROV(2007)0041, [A6-0467/2006](#)

II.

A digitális átállással kapcsolatos kérdések

2. A digitális átállás helyzete Németországban – a német digitális jelentés

Németországban egyre több háztartásban **fogják** a digitális televízióadást, a nagy áttörés azonban még várat magára. A háztartások 46%-a rendelkezik már legalább egy digitális televíziós vevőkészülékkel egy évvel korábban: 39,9% volt. Ez derül ki a tartományi médiatestületek Berlinben ismertetett 2008-as digitalizálási jelentéséből (Jelentés).¹¹

A digitalizálás **mértéke** azonban átviteli módonként változó. A földi sugárzást időközben 95,1 százalékos arányban már átállították digitális földfelszíni televíziós műsorszórára (**DVB-T**). Még az idei esztendőben lekapcsolják az utolsó analóg adókat is. Ezzel párhuzamosan tovább emelkedett a digitális műhold aránya. A digitalizálás mértéke 2007-vel szemben megközelítőleg 8 százalékponttal 65,7%-ra nőtt, s ez az ütem némileg elmarad a tavalyi év növekedésétől. A jelentős bővülés ellenére a kábel továbbra is a digitalizálás mögött kullog. A kábelhálózati csatlakozással rendelkező ügyfelek 21%-a használja a digitális műsorvételt, 2007-ben ez a szám még 16,1% körül mozgott. Továbbra is stabil a meghatározó átviteli módok piaci részesedése. A kábelhálózat a maga 52,5%-val továbbra is Németország legfontosabb műsorsugárzási módja, s azt a 42%-on álló műholdas műsorsugárzás követi, majd pedig a 11,1%-os földi sugárzás következik.

A német digitális átállás problémáját 2004 óta figyelemmel követjük¹² és azt mondhatjuk összefoglalóan, hogy a helyzet egy bizonyos tekintetben **nem változott**. Ez alatt azt értjük, hogy Németországban a meghatározó vételi módot a kábeles műsorelosztás jelenti, így a teljes digitális átállás sikere is ettől a platformtól függ. Mivel a kábelhálózat – szemben a frekvenciavagyonnal – nem állami tulajdon, így a szakpolitikának sincs megfelelő eszköze, hogy befolyást gyakoroljon az átállás menetére, ütemére. Az alapprobléma az, hogy a kábelüzemeltetők nem érdekeltek az analóg üzleti modell felváltásban, amely esetben egyszerre távközlési szolgáltatók és csomagkínálók. A sikeres váltaáshoz a Jelentés szerint a kábelbiztosítók számára hosszútávú gondolkodásra lenne szükség, amely az új digitális tartalmakba való jelentős beruházásban kellene megnyilvánulnia. A jelenlegi digitális műsorválaszték és nyújtott szolgáltatások ugyanis nem elég vonzóak, meggyőzőek a fogyasztók számára. A jelenlegi piaci helyzettel kapcsolatosan a Jelentés több megállapítást tesz. Egyrészt azt, hogy lényegében ugyanaz a digitális választék, mint az analóg vezetékes műsorelosztás esetében. Még az újabb közszolgálati csatornák is a már meglévő forrásait használják, azaz nem jelenik meg újabb tartalom. A néhány prémiumszolgáltatást (mozifilm, sportközvetítés) kínáló digitális csatorna mellett vannak ugyanakkor digitális tematikus csatornák is, melyek réteggigényeket szolgálnak ki. De ezeken kívül hiányzik az igazi

¹¹ Digitalisierungsbericht 2008 Die Frage nach dem digitalen Mehrwert, Neue Inhalte und ihre Finanzierung, ALM-GSDZ, Berlin, 2008

¹² Id. Elemzés (2004. március-április), (2005. augusztus) és (2007. március)

innovatív tartalom a piacról. A választék növelése ugyanakkor önmagában nem vezet az átállás sikeréhez.

A digitális audiovizuális piacnak ugyanis sajátossága, hogy díj ellenében vesz igénybe a fogyasztó egyes külön neki dedikált, azaz az igényei szerint kialakított szolgáltatást vagy szolgáltatáscsomagot, szemben az általános, mindenki számára nyújtott szolgáltatáscsomagért fizetett átalánydíjas rendszerrel. Ahhoz, hogy ez működőképes legyen, vonzóvá kell tenni az „új rendszert”, érdekeltté kell tenni a fogyasztót abban, hogy most másért, minőségében és jellegében eltérő szolgáltatásért fizessen. Ehhez a fogyasztó igényeit kell keresni (pl. tematikus csomagokkal, á la carte lehetőséggel, tékaszolgáltatással, prémiumtartalmakkal, értéknövelt szolgáltatásokkal stb.). Az üzleti modell alapproblémája egyébként 2004-ben a digitális vevődekóderek mint szűk keresztmetszetek körül alakult ki, hiszen alapvetően ez az az eszköz és az ehhez tartozó címezhetőség, melyen keresztül meg lehet valósítani az említett új modellt. Noha a kábelszolgáltatók uralni akarják ezt az eszközt, ugyanakkor új üzleti modellek és tartalmak kialakításába nem kívánnak beruházni.

Az egyes terjesztési hálózatok pozícióit szemlélve a következőket állapítja meg a jelentés. Noha a **digitális földfelszíni műsorszórás** áll a legjobban átállás szempontjából (95,1%), a nagy kábeles penetráció (vételi mód) miatt ez nem tekinthető igazi sikernek. A földfelszíni platform gyors átállásának sikerességét a Jelentés az ingyenes televíziózási üzleti modellben látja, ugyanakkor felveti, hogy már középtávon is számolnia kell ennek a platformnak a fizetős modell kihívásaival. Ez azt jelenti, hogy biztosan nem lesz vonzó a fogyasztók számára, ha az eddig ingyenesen elérhető tartalmakat kódolnák és díjat szednének érte. A megoldást a vegyes modell kínálná, ehhez viszont olyan vevőberendezések megjelenésére lenne szükség a piacon, melyek opcionálisan engedik a fizetős modellhez szükséges címezhetőséget, és az ingyenes tartalmakhoz való hozzáférést. A földfelszíni platform esetében a másik kérdés a digitális maradék (*digital dividend*) kérdése, mellyel szintén sokat foglalkoztunk elemzéseinkben. Németország volt az EU tagállamok közül az, amely saját alkotmányos rendszerére hivatkozással nem tartja lehetségesnek, hogy az EU döntsön az átállást követően keletkező eddig a műsorszórási céllal használt frekvenciasávok más típusú felhasználásáról. A német helyzet speciális, hiszen a közszolgálati műsorszolgáltatók, valamint a meghatározó kereskedelmi szolgáltatók kevésbé függenek a földfelszíni platformtól, mint európai társaik, így a platformok között elvesztette az „alapellátási funkcióját”. A Jelentés így abban lát fantáziát, ha az ún. digitális többlet szélessávú adatátvitelre használnák fel elsősorban nem sűrűn lakott olyan vidéki területeken, ahol ez az ellátás nem biztosított, mivel költséges lenne más platform kialakítása.

Ami a **műholdas** platformot illeti, esetükben majdnem 2/3-ánál (65,7%) már megtörtént a digitális átállás, a teljes átállást ugyanakkor több tényező is akadályozza. A Jelentés szerint a döntés a televíziós műsorszolgáltatók kezében van. A probléma hasonló, mint a földfelszíni és kábeles platform esetében, hiszen a digitális átállás új üzleti modellt kíván, amelynek technikai előfeltétele a vevőkészülékek címezhetősége, tartalmi feltétele pedig az új audiovizuális tartalom, szolgáltatás megjelenése fogyasztói oldalon. Ebben az esetben is a műsorszolgáltatóknak meg kell értenie ezt, azaz új tartalmakat-szolgáltatásokat kell fejleszteni, hogy a feltételes hozzáférési rendszer értelmet kapjon, és eddigi termékeikért ne kérjenek többlet pénzt a fogyasztóktól. További akadálya a teljes átállásnak, hogy a német piacon jelenleg igen kis százalékban van jelen műholdas címezhető set-top-box.

A **kábeles** platform alapproblémáját (új csatornák és szolgáltatások fejlesztésének hiánya) már ismertettük fentebb. További problémát jelent az, hogy a műsorszolgáltatók a párhuzamos terjesztésért (*simulcast*) többletdíjat kérnek a terjesztőtől. A kábeles platform átállását tovább nehezíti, hogy a sík képcsöves integrált televíziókészülékek képesek analóg kábel és digitális földfelszíni műsorszórás vételére, ugyanakkor digitális kábelen nyújtott szolgáltatások vételére nem! Amint azt említettük korábban, a digitális üzleti modellek előfeltétele a szolgáltatások kódolhatósága, és feltételes hozzáférési rendszerek kialakítása. Ennek további technikai feltétele egy általános interfész (*common interface*) megléte a készülékekben, amely biztosítja a feltételes hozzáférést az adott tartalomhoz.. A Jelentés szerint az európai uniós jogalkotás noha előírja egy általános interfész beépítését az integrált televíziókészülékekbe, ezt a rendelkezését kiüresítette az a tény, hogy nem érhető el megfelelő modul ennek megvalósítására.

Összességében a Jelentés a következő feltételek mellett látja sikeres átállás zálogát a média és a fogyasztók szempontból egyaránt Németországban. A kereskedelmi televíziós társaságoknak le kellene mondaniuk a digitális terjesztésért kért további díjról. Az a tény, hogy ehhez ragaszkodnak – véleményünk szerint – az analóg üzleti modellhez való ragaszkodásról tesz tanúbizonyságot. A Jelentés szerint valamennyi platform esetében a digitális vevőkészülékek címezhetőségét kell elérni, ez a záloga a fizetős üzleti modellek kialakításának. Ugyanakkor ezt nyílt szabványok mellett kell teljesíteni úgy, hogy a digitális jogkezelő rendszerek ne korlátozzák túlzottan a fogyasztói jogokat. Utóbbi elősegíthető felhasználóbarát eszközök alkalmazásával. Mindkét utóbb említett cél az érintett iparági szereplők megállapodásával érhető el. A Jelentés hiányolja a hosszútávú befektetéseket, amelyek megteremtenék az új digitális tartalmak piaci feltételeit az egyes platformokon. A digitális műholdas és kábeles platformokon – a nagyobb kapacitás miatt – a sikert olyan új üzleti modellek kialakításában látja, melynek alapja a HD technológia. Végül de nem utolsó sorban a szolgáltatások személyre szabottságában látja a siker zálogát, megerősített adatvédelemmel és az anonim használat lehetőségének.